

De VPN behartigt de collectieve belangen van **allen** die een pensioen ontvangen van de Stichting Pensioenfonds Notariaat.

OORDEEL VAN DE VPN OVER HET CONCEPT TRANSITIEPLAN VAN DE KNB EN DE BMN KRACHTENS DE WET TOEKOMST PENSIOENEN

Inleiding

1. Op 10 oktober 2024 ontving onze vereniging in het kader van het haar wettelijk toekomend hoorrecht het concept transitieplan (Concept september 2024-versie 0.4) van de KNB/PensioenKamer en de BMN (hierna: de “sociale partners”).

Bij de toezending werd door de sociale partners een reactietermijn gesteld van 7 weken, eindigend op 29 november 2024. Wij hebben u bij mail van 4 november 2024 aangegeven dat deze termijn, gezien de complexiteit van de materie en het zowel schriftelijk als mondeling ontbreken van een technische toelichting, te kort is. Op deze mail hebben wij helaas geen reactie gekregen.

2. Bij andere transities wordt gewerkt volgens een heldere procesbeschrijving. Dit stemt overeen met de uitingen van het Ministerie SZW omtrent het hoorrecht. Wij hebben dan ook getracht met u tot een dergelijke heldere procesbeschrijving te komen, zowel betreffende een nadere toelichting door de sociale partners omtrent de inhoud, als betreffende de toe te passen tijdslijnen. Een voorzet daartoe van onze zijde is door tussenkomst van de Stichting Pensioenfonds Notariaat (SPN) aan de sociale partners voorgelegd (zie **Bijlage 1**) en door u helaas van de hand gewezen (zie de berichten van 10 oktober 2024 en 19 oktober 2024).

3. Ter voorbereiding op onze reactie hebben wij u bij mail van 4 november 2024 wel al meegegeven dat de VPN in haar formele reactie onder meer zal verzoeken om een precieze motivering van de gemaakte belangenafwegingen, indachtig onder meer de structurele lage premiedekkingsgraden als gevolg van jarenlange premiedemping (zie ook hierna).
4. Krachtens de Pensioenwet (artikel 150g) is in de arbeidsvoorwaardelijke fase een wettelijk hoorrecht gecreëerd voor representatieve verenigingen van gewezen deelnemers en voor verenigingen van pensioengerechtigden. De toekenning van een wettelijk hoorrecht is er niet voor niets. De gepensioneerden zitten immers -helaas -niet aan tafel bij de onderhandelingen en de afspraken van de sociale partners, terwijl het bij de transitie toch gaat om ruim 40% van de technische voorziening die in economische zin gealloceerd kan worden aan de gepensioneerden (per ultimo 2023, jaarverslag pag. 99). Het nemen van besluiten over het (economisch) vermogen van derden, zoals in casu de gepensioneerden, roept een zeer bijzondere en extra verantwoordingsplicht op voor de sociale partners. Zelfs als er geen sprake zou zijn van een wettelijk hoorrecht zouden de sociale partners vanuit de optiek van Nederlands recht ernstig rekening moeten houden met de belangen van de gepensioneerden. Dit geldt overigens ook voor de SPN als fiduciair beheerder van het pensioenvermogen.

Voor de goede orde wijzen wij u op de Handreiking Evenwichtige transitie van het Ministerie van SZW en de publicaties hierover van DNB.

5. Een vereniging van pensioengerechtigden die een substantieel aantal van de pensioengerechtigden bij het pensioenfonds vertegenwoordigt, wordt volgens de wetgever in de gelegenheid gesteld te worden gehoord of schriftelijk inbreng te kunnen geven over het concept transitieplan. In lagere regelgeving is het begrip `substantieel` geconcretiseerd tot een vertegenwoordigingsgraad van ten minste 10% van de pensioengerechtigden.

De Vereniging Pensioengerechtigden Notariaat (VPN) heeft bij Notariële Verklaring d.d. 15 juli 2024 afdoende aangetoond dat zij per 1 juli 2024 meer dan 10% van de pensioengerechtigden in het notariaat vertegenwoordigt (nl. 11.3%). De leden van de VPN waren op dat moment pensioengerechtigd, hetgeen ook voor de hand ligt omdat zij zich

via een uitnodiging van de SPN aan de aldaar geregistreeerde gepensioneerden bij de VPN hebben aangemeld. Uit op 26 augustus 2024 aangereikte gegevens van de SPN over het aantal pensioengerechtigden in het notariaat (5902 i.p.v. 6053) blijkt dat het percentage zelfs hoger was en namelijk ruim 11.4% bedroeg. Inmiddels is het ledental van de VPN nog verder toegenomen. De VPN heeft zich als vereniging van pensioengerechtigden met een hoorrecht tijdig gemeld bij de sociale partners in het notariaat.

6. Aan verenigingen van pensioengerechtigden die zich hebben gemeld bij de sociale partners wordt een overzicht verstrekt van de beweegredenen voor het besluit tot invaren, dan wel voor een besluit tot het afwijken van het standaard invaarpad, en van de gevolgen die het besluit naar verwachting voor de deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden zal hebben. De verenigingen kunnen van deze informatie kennisnemen en een oordeel geven.
7. Het oordeel over het concept transitieplan wordt op een zodanig tijdstip gevraagd dat het van invloed kan zijn op de inhoud van het concept transitieplan en de daarin verantwoorde keuzes.

De functie van het hoorrecht is aldus tweeledig: enerzijds dient het als informatievoorziening richting belanghebbenden in een vroeg stadium van de transitie en anderzijds als informatievoorziening richting sociale partners zodat de standpunten van alle belanghebbenden kunnen worden meegenomen bij de vaststelling van het transitieplan.

Ter ondersteuning van ons standpunt dat betwijfeld kan worden of

1. het oordeel van de VPN op een zodanig tijdstip is gevraagd dat het van invloed kan zijn op de inhoud van het transitieplan en de daarin verantwoorde keuzes, en
 2. de VPN in een vroeg stadium van de transitie van informatie is voorzien,
- diene het volgende:

Begin 2022 heeft de SPN een deskundige aan de sociale partners ter beschikking gesteld voor het opstellen van een concept transitieplan. Teneinde geleidelijk vertrouwd te raken met de materie verzocht de VPN in de tweede helft van 2022 om toelating als toehoorder tot de gesprekken tussen de sociale partners over het op te stellen concept transitieplan. Dit verzoek werd afgewezen.

Diverse malen verzocht de VPN vervolgens aan de sociale partners om toezending van de uitvoeringsovereenkomst, de haalbaarheidstoets en het risicopreferentie-onderzoek. Hierop werd in eerste instantie geen reactie ontvangen. Pas op 19 oktober 2024 antwoordden de sociale partners dat het eerste document op de website van de SPN zichtbaar is en dat de beide andere stukken van de SPN waren, zodat de sociale partners zich niet vrij voelden die aan de VPN ter beschikking te stellen. Vervolgens bleek ook de SPN niet bereid deze beide stukken ter beschikking te stellen.

8. Gegeven het feit dat, ondanks het verzoek van de VPN, er géén verdere informatie is verstrekt, zelfs geen informatie die door meerdere pensioenfondsen openbaar online wordt gepubliceerd, is het oordeel van de VPN gebaseerd op de beperkte informatie die zij wél heeft mogen ontvangen.

De VPN heeft zich ingespannen om deze reactie vóór de door de sociale partners gestelde termijn van 29 november gereed te hebben. Maar gelet op het voorgaande behoudt de VPN zich het recht voor om deze reactie aan te vullen of te wijzigen.

B. Beoordeling concept transitieplan

In dit onderdeel worden de vragen, kanttekeningen, opmerkingen en bezwaren van de VPN met betrekking tot de tekst en inhoud van het concept transitieplan per hoofdstuk aangeduid. Waar aan de orde zullen wij, als zaakwaarnemer, tevens de belangen van de gewezen deelnemers ('slapers') behartigen (nu deze voor zover ons bekend geen eigen belangenvereniging hebben).

De eisen die op basis van en krachtens de Pensioenwet (bijv. het Besluit Uitvoering Pensioenwet) aan de inhoud van het transitieplan mogen worden gesteld zijn onder meer de volgende:

- het karakter van de gewijzigde pensioenovereenkomst;
- de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten;
- het effect van de wijziging van de pensioenovereenkomst;
- het effect van het invaren;
- welke afspraken worden er gemaakt over compensatie;
- hoe ziet het financieringsplan voor de compensatie er uit;

- welke afspraken gelden er ten aanzien van de initiële vulling van de solidariteitsreserve;
- de verantwoording waarom de sociale partners menen dat er sprake is van een evenwichtige transitie.

Bij elke keuze van de sociale partners moet worden aangegeven wat de overwegingen zijn geweest en welke berekeningen (uitkomsten en uitgangspunten) hieraan ten grondslag liggen.

Hoofdstuk 1. Inleiding

In het concept transitieplan wordt (o.a. in de Inleiding) verschillende keren verwoord: “De werkgevers in het Notariaat geven opdracht aan Stichting Pensioenfonds Notariaat de gewijzigde pensioenregeling vanaf 1 januari 2026 uit te voeren.” De werkgevers gaan hier volledig voorbij aan het feit dat het pensioenfonds de wettelijke taak heeft om eerst te beoordelen of de opdracht past binnen haar doelstellingen en uitgangspunten en te beoordelen of de opdracht evenwichtig is. De aanvaarding komt immers pas tot stand na de opdrachtbevestiging en het sluiten van een nieuwe uitvoeringsovereenkomst.

De VPN is van oordeel dat deze tekst geen recht doet aan de vereisten die de wet aan het pensioenfonds stelt en ziet graag een aanpassing van het concept transitieplan op dit punt.

In de voetnoot van dit hoofdstuk wordt aangegeven dat om uitvoeringstechnische redenen de transitie in overleg tussen sociale partners en de SPN kan worden doorgeschoven van 1 januari 2026 naar 1 januari 2027.

De VPN wenst gehoord te worden, indien deze uitvoeringstechnische redenen zich voordoen, over de gevolgen daarvan voor (de uitvoering van) het transitieplan.

Hoofdstuk 2. Verantwoordelijkheden en Medezeggenschap

In dit hoofdstuk wordt gesteld dat de sociale partners de VPN “tijdig” hebben geïnformeerd over de wijziging van de pensioenovereenkomst

inclusief de wijze waarop met de opgebouwde pensioenaanspraken en rechten wordt omgegaan. Hiervoor is in onderdeel A gemotiveerd waarom de VPN van mening is dat deze stelling onjuist is. Het woord “medezeggenschap” in het opschrift van dit hoofdstuk dekt tot nu toe op geen enkele wijze de lading.

Er is tot heden, anders dan door toezending van het concept transitieplan, geen sprake geweest van enige informatie door de sociale partners over de voorgenomen transitie, laat staan dat deze tijdig is verstrekt.

Hoofdstuk 3. Mijlpalen

De hier genoemde mijlpalen bevestigen dat de sociale partners kennelijk reeds zeer geruime tijd werkzaam zijn met de voorbereiding van het concept transitieplan (Besluit over de nieuwe pensioenregeling en invaren en compensatie dateren van 8 november 2023 respectievelijk 13 maart 2024) zonder daarbij op enigerlei wijze de VPN te betrekken of anderszins te informeren, dan wel invulling te geven aan het wettelijk hoorrecht. Er zij op gewezen dat het pensioenvermogen (volgens jaarverslag SPN per ultimo 2023) voor ruim 40% in economische eigendom toebehoort aan de gepensioneerden. De norm van evenwichtige belangenafweging speelt, zoals gezegd, een belangrijke rol in de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel respectievelijk de invaarproblematiek. De transitie moet immers op een evenwichtige manier plaatsvinden. Dat uitgangspunt geldt voor de werkgever respectievelijk de sociale partners (zie art. 150d lid 1 Pw) en voor het pensioenfonds (zie art. 150l lid 4 sub b Pw).

Hoofdstuk 4. Doelstellingen van de nieuwe pensioenregeling

In het concept transitieplan zijn zeven doelstellingen voor de nieuwe pensioenregeling gespecificeerd. Zes van de zeven doelstellingen hebben betrekking op de opbouwfase van het pensioen.

Slechts twee van de zeven doelstellingen zijn voor de gepensioneerden van direct belang en twee van indirect belang.

- (i) Om de **eerste doelstelling**, ‘een aantrekkelijke, marktconforme arbeidsvoorwaarde pensioen’, te kunnen beoordelen, moeten hier duidelijke definities aan verbonden worden. Wat wordt bedoeld met

“aantrekkelijk” en bovendien “voor wie aantrekkelijk”? Wat wordt bedoeld met “marktconform”? Welke “markt” hebben sociale partners voor ogen?

Zonder deze onderbouwing is hier geen sprake van een reële doelstelling. Graag onderbouwing bij de reactie.

- (ii) Ditzelfde geldt ook voor de **derde doelstelling**, ‘een regeling die aansluit bij de wensen en behoeften van de deelnemers, slapers en pensioengerechtigden’. Hebben de sociale partners onderzocht wat deze wensen en behoeften van de gepensioneerden zijn en zo ja, waarom is dat onderzoek niet bijgevoegd?

De VPN wenst bij de reactie van de sociale partners inzicht te krijgen in de gehanteerde uitgangspunten inzake de wensen en behoeften van de gepensioneerden.

- (iii) De **vierde doelstelling**, “premie afdoende voor vervangingsratio 70% van de gemiddelde **geïndexeerde** pensioengrondslag op basis van 40 dienstjaren” impliceert door de toevoeging “**geïndexeerde**” een koopkrachtambitie voor deelnemers.

Dat is fijn voor deelnemers maar voor gepensioneerden ontbreekt deze mogelijk wel belangrijkste wens of behoefte, namelijk: behoud koopkracht als doelstelling of ambitie. De gepensioneerden wensen zoals in het huidige FTK een koopkrachtambitie gebaseerd op prijsindexcijfers. Dit betekent dat er een inspanningsverplichting ligt bij het pensioenfonds.

- (iv) Vermeld wordt dat de wijzigingen zijn getoetst op de mate waarin zij bijdragen aan het bereiken van de genoemde doelstellingen aan de hand van de kwantitatieve maatstaven: Verwachte pensioenen in goed weer, slecht weer en de mediaan en het netto profijt.

Een aantal doelstellingen kan niet op basis van deze maatstaven getoetst worden. Betekent dit dat deze doelstellingen niet getoetst worden?

De VPN is van oordeel dat dit hoofdstuk over de doelstellingen niet goed doordacht is, dat alle doelstellingen getoetst moeten kunnen worden op hun haalbaarheid en dat voor de (toekomstige) gepensioneerden de belangrijkste doelstelling, te weten behoud van koopkracht door verhogingen van de uitkeringen als doelstelling of ambitie in het geheel ontbreekt.

De VPN verzoekt de sociale partners om het concept transitieplan hierop aan te passen.

Hoofdstuk 5. Karakter van de nieuwe pensioenregeling

In de tweede alinea wordt gesteld dat de huidige pensioenregelingen niet gehandhaafd kunnen blijven. De VPN vraagt zich af waarom dit zo is en zal hier ook later onder hoofdstuk 6 nog op terugkomen.

Waarom is er mede gezien onder meer de complexiteit, onzekerheden en kosten verbonden aan de transitie, toch gekozen voor “invaren”?

De sociale partners hebben gekozen voor de zogenaamde solidaire premiereregeling. Dit wordt onderbouwd met het kennelijke inzicht van de sociale partners “op basis van de uitgevoerde onderzoeken dat de solidaire premiereregeling het beste aansluit bij de wensen en risicohouding van de deelnemers”. Naar wij aannemen worden hier onder de deelnemers tevens de gepensioneerden en slapers verstaan.

De onderzoeken, welke kennelijk ten grondslag liggen aan deze conclusie, zijn echter niet bijgevoegd. Bovendien worden de wensen en risicohouding van de deelnemers niet genoemd noch inzichtelijk gemaakt. Daarmee voldoet het concept transitieplan op deze punten vooralsnog niet aan de pensioenregelgeving.

Ook wordt niet duidelijk hoe de risicohouding van invloed is op de keuze van sociale partners. Verderop (pag. 13) staat in het concept transitieplan dat een solidariteitsreserve van 3% voldoende is. Dit is beduidend lager dan de maximaal toegestane risicodelingsreserve. De solidariteitsreserve lijkt dus

hiermee geen sluitende onderbouwing van de keuze voor de solidaire premieregeling.

Bij tabel 2 met de kenmerken van de nieuwe pensioenregeling staat bij de toelichting dat er voor de solidaire premieregeling gekozen is omdat deze kan worden uitgevoerd tegen zo laag mogelijke kosten.

Graag ziet de VPN de onderbouwende argumentatie waarom de solidaire premieregeling uitgevoerd kan worden tegen lagere kosten dan de flexibele premieregeling.

Opvallend is voorts dat er in tabel 2 bij veel keuzes voor de invulling de toelichting ontbreekt. Voor zover de pensioenregeling niet wijzigt, is dat mogelijk verdedigbaar. Dit geldt echter niet voor kenmerken als de pensioendoelstelling en de hoogte van het partnerpensioen.

Wij achten een toelichting bij alle onderdelen van de nieuwe pensioenregeling in de vorm van de gemaakte overwegingen noodzakelijk.

Bij de kenmerken ontbreekt de ambitie voor koopkrachtbehoud en een toelichting daarop. Wij menen dat net als in de huidige pensioenregeling koopkrachtbehoud voor gepensioneerden onderdeel moet zijn van de regeling.

Wij wensen een toelichting op het ontbreken van het onderdeel "koopkrachtbehoud" voor gepensioneerden.

De VPN is van oordeel dat de keuze voor de solidaire premieregeling niet voldoende onderbouwd is en verzoekt dan ook om dit hoofdstuk aan te passen, waarbij ook inzichtelijk wordt gemaakt welke effecten elke keuze heeft op het verwacht pensioen, de koopkracht van ingegane pensioenen en de risico's.

Hoofdstuk 6. Opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten

Verzoek tot invaren

De sociale partners zijn voorstander van invaren middels een collectieve waardeoverdracht.

In hoofdstuk 6 wordt voor de onderbouwing van dit standpunt een aantal voor- en nadelen benoemd.

In aanvulling daarop volgt in de tekst de wel erg cryptische zin: “de werkgevers in het Notariaat zijn ervan overtuigd dat de keuze voor invaren **niet onevenredig ongunstig** is voor deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen (ex) partners, pensioengerechtigden, alsmede voor hun verzekerde partner- en wezenpensioen”.

Graag zouden wij een onderbouwing ontvangen van deze stelling.

Voordelen

De sociale partners streven volgens de eerste bullit naar “een efficiënte, effectieve en toekomstbestendige pensioenuitvoering tegen zo laag mogelijke kosten”. Het invaren zou volgens de sociale partners zich onder andere uiten in lagere uitvoeringskosten, schaalvoordelen bij beleggingen en risicodeling, en minder complexiteit voor deelnemers dan wanneer niet wordt ingevaren. Deze effecten worden niet gekwantificeerd en moeten voor de beoordeling afgezet worden tegen de kosten van de transitie.

Hoeveel lager worden de uitvoeringskosten van de SPN (die naar wij begrijpen toch al hoger zijn dan de gemiddelde kosten van pensioenfondsen) op jaarbasis indien wij meenemen de verwachte hoge transactie- en uitvoeringskosten van invoering van de nieuwe pensioenregeling (zie ook de nadelen)?

Wat zijn de schaalvoordelen bij beleggingen - de wetgever verwacht immers niet dat er veel verandert in het beleggingsbeleid en de risicodeling - en is de nieuwe pensioenregeling inderdaad minder complex dan nu? Welke zekerheid is er dat de transitie met geringe invoeringsproblemen (zoals software-issues bij de toerekening van de individuele pensioenpotjes) tot stand kan komen?

Bij de tweede bullit wordt zonder voorbehoud als voordeel genoemd dat het verwachte pensioen in het nieuwe pensioenstelsel hoger is dan in het huidige pensioenstelsel.

Mag hieruit geconcludeerd worden dat dit ook voor de gepensioneerden geldt, zelfs als er ingevaren wordt bij een lage dekkinggraad? Zo ja, dan wil de VPN graag een bevestiging hiervan in het transitieplan, inclusief een onderbouwing hoe dit kan, gegeven de lagere toerekening van overrendement in het nieuwe pensioenstelsel.

Bij de voordelen ***ontbreekt het element*** dat, door invaren, ***financiële ruimte*** ontstaat om een groot gedeelte van de deelnemers te compenseren voor het afschaffen van de doorsneesystematiek. Dit punt is zowel hier als bij de beoordeling van de evenwichtigheid van belang.

Nadelen

Bij de nadelen ontbreken twee belangrijke punten te weten:

- (i) als er ingevaren wordt met een lage dekkinggraad en met een geringe vulling van de solidariteitsreserve, is de kans op verlagingen na invaren aanzienlijk groter dan onder het huidige pensioenstelsel;
- (ii) de kans op fouten na het invaren en de gevolgen daarvan kan aanzienlijk zijn.

Bij de vijfde bullit van de nadelen wordt aangegeven dat de impact van invaren niet volledig vast te stellen is, omdat de dekkinggraad op het invaarmoment niet bekend is. Dit is naar onze mening op te lossen door voor alle verschillende denkbare dekkinggraden te berekenen wat de impact is. Opvallend is echter dat vervolgens zonder enige onderbouwing, overwegingen of berekeningen, de conclusie wordt getrokken dat de voordelen opwegen tegen de nadelen met inbegrip van de hiervoor gemelde extra nadelen.

Om deze conclusie geloofwaardig te maken is een goede onderbouwing, zoals de wet ook terecht vereist, noodzakelijk.

Bij het invaren kan een deel van de reserves verdeeld worden over de individuele pensioenvermogens. Dit kan gebeuren door de standaardregel toe te passen met een spreidingstermijn (standaardregel) of door iedereen een gelijk percentage toe te kennen. Uit het concept transitieplan wordt niet duidelijk wat de voorkeur van de sociale partners is.

De VPN is voorstander van een gelijk percentage voor iedereen.

Het is mogelijk om een gedeelte van het vermogen bij invaren te herverdelen. Dit mag het pensioenfonds alleen doen indien de werkgevers hierom verzoeken. Dit verzoek wordt in het concept transitieplan niet gedaan. Om inhaalindexatie op individueel niveau mogelijk te maken, is dit echter wel nodig. Het toekennen van individuele inhaalindexaties zal nu moeten plaatsvinden, omdat na invaren inhaalindexatie niet meer mogelijk is. Het ligt voor de hand om deze achteruitgang, meer nog dan de achteruitgang door afschaffing van de doorsneesystematiek, te compenseren. Het uitblijven van indexaties enerzijds en toegepaste kortingen anderzijds hebben sedert vele jaren de koopkracht van de pensioenuitkeringen voor de gepensioneerden ernstig aangetast. Een overzicht over de jaren sinds 2003 maakt dat zichtbaar (zie **Bijlage 2**).

De VPN is van oordeel dat de werkgevers het pensioenfonds moeten verzoeken om een deel van het vermogen te herverdelen, zodat bij de verdeling van de huidige reserves een deel gebruikt kan worden voor inhaalindexatie. De VPN verzoekt de werkgevers dan ook om deze herverdeling in het transitieplan op te nemen.

De VPN is van oordeel dat de keuze voor invaren onvoldoende onderbouwd is, waarbij er naast een vollediger beeld van de voor- en de nadelen, ook een afweging en cijfermatige beoordeling van belang is. Daarnaast moeten het toekennen van inhaalindexatie op individueel niveau en het achterwege laten van de spreidingstermijn van de standaardregel bij het verdelen van de huidige reserves naar de persoonlijke pensioenvermogens, nog toegevoegd worden.

Vorrangsregels

Bij de voorrangsregels wordt bepaald boven welke dekkingsgraad geen aanvullende afspraken nodig zijn. Op grond van artikel 44 van het Bupw, dienen er voor een complete vaststelling niet alleen de financiële omstandigheden (dekkingsgraad), maar ook de *economische* omstandigheden in kaart te worden gebracht. Deze laatste ontbreken echter in het concept transitieplan.

Een andere vraag bij dit onderdeel is of de 4% compensatie voor afschaffing doorsneesystematiek gebaseerd is op de enkele of de dubbele transitie? Als dit op basis van de dubbele transitie is, dan betekent dit onder andere, dat de verlaging van het maximum pensioengevend salaris voor de medewerkers gecompenseerd wordt ten koste van de gepensioneerden.

Wij constateren dat de vulling van de solidariteitsreserve in het belang is van alle deelnemers inclusief de gepensioneerden. De financiering van de compensatie uit het collectieve pensioenvermogen is echter uitsluitend in het belang van de actieve deelnemers.

Wij begrijpen daarom niet, en stemmen er ook niet mee in, dat de financiering van de compensatie voorrang heeft op het initieel vullen van de solidariteitsreserve.

Bij de voorrangsregels wordt gesteld dat bij een lagere dekkingsgraad dan 102%, de sociale partners met de SPN in overleg gaan om te bezien of het eventueel uitstellen van invaren in het belang is van deelnemers. Wij nemen toch aan dat hiermee ook de gepensioneerden worden bedoeld. Mocht dit anders zijn dan vernemen wij dit graag. De mogelijkheid van alsnog afstellen, wordt overigens niet genoemd.

Verder merken wij op dat als er afspraken gemaakt worden die buiten het transitieplan vallen dan wel besloten wordt tot uitstel of afstel van de transitie, conform de aanbeveling van de Minister, het hoorrecht van de VPN ook op deze nieuwe afspraken van toepassing zal zijn.

Kunt u aangeven hoe de verdeling zal zijn naar de persoonlijke pensioenvermogens toe indien de dekkingsgraad op het transitiemoment:

- lager is dan 102%; dan wel
- hoger is dan 110%, bijvoorbeeld 113%?

Wordt in het laatst bedoelde geval dan 3% toegedeeld aan de individuele pensioenvermogens en hoe vindt die verdeling dan in dit voorbeeld plaats?

Een laatste opmerking ten aanzien van dit onderdeel: in het concept transitieplan staat op pagina 14. dat een solidariteitsreserve van 3% voldoende effectief is voor het streven om ingegane pensioenuitkeringen niet te verlagen. Op pagina 12 en 13 wordt ook wel 4% genoemd als gewenst percentage.

Graag toelichting ten aanzien van deze verschillen.

Een solidariteitsreserve van 3% zou dus voldoende effectief moeten zijn om de uitkeringen niet te verlagen. Het maximum wordt gesteld op 5%. Niet blijkt hoe een overschot in de solidariteitsreserve wordt verdeeld. Ook is niet duidelijk met welke veronderstellingen in het concept transitieplan in de berekening rekening is gehouden.

In hoofdstuk 5 wordt, zoals gezegd, zonder onderbouwing gekozen voor de solidaire premiereregeling in plaats van de flexibele premiereregeling. Wij achten het wenselijk dat de flexibele premiereregeling ook meegenomen wordt bij de afweging van de voor- en nadelen respectievelijk de voorrangregels zoals beschreven in hoofdstuk 6.

De VPN is van oordeel dat de voorrangregels onrechtvaardig en onevenwichtig zijn ten opzichte van de gepensioneerden en bovendien niet voldoende uitgewerkt en slechts beperkt onderbouwd.

De VPN verzoekt derhalve om aanpassing conform de bovengenoemde punten.

Hoofdstuk 7. Gemaakte afspraken over initiële invulling solidariteitsreserve

Sociale partners verzoeken de SPN de solidariteitsreserve zodanig vorm te geven dat voorkomen wordt dat de solidariteitsreserve in één keer kan worden gebruikt. Dit verzoek wijkt af van de eerdere doelstelling, namelijk het voorkomen van verlagingen en wordt verder niet onderbouwd.

Voorts wordt er door de sociale partners verzocht om de solidariteitsreserve alleen te vullen uit beleggingsrendementen en niet uit premie. Ook dit verzoek is niet onderbouwd, noch met overwegingen noch met berekeningen.

Waarom zouden de werkgevers niet via de premie een bijdrage leveren aan stabielere uitkeringen voor de toekomst door het uit toekomstige premies

vullen van de solidariteitsreserve? De werkgevers hebben immers afgelopen jaren toch ook direct geprofiteerd van lagere premies die mede hebben veroorzaakt dat er vele jaren lang niet geïndexeerd is? Bovendien wordt het gebruik van de solidariteitsreserve beperkt ten gunste van toekomstige generaties en wordt de solidariteitsreserve mogelijk gebruikt voor het opheffen van de leenrestrictie. Er zijn dus bestedingsdoelen die ten goede komen aan de premiebetalers. Het ligt dus voor de hand dat zij er ook zelf aan meebetalen.

Bij de beschrijving van de solidariteitsreserve staat een aantal keren “het macrolanglevenrisico of wijzigingen van actuariële grondslagen” vermeld. Het macrolanglevenrisico is een wijziging van een actuariële grondslag.

Wordt hier mogelijk iets anders bedoeld, bijvoorbeeld het microlanglevenrisico?

De laatste doelstelling in dit hoofdstuk is toegevoegd om het opheffen van de leenrestrictie mogelijk te maken. Het resultaat zou zijn dat jongeren zonder inspraak kunnen beleggen met geleend geld. Het opheffen van de leenrestrictie kan er echter aldus toe leiden dat iemands pensioenvermogen door slechte beleggingsresultaten tot nul daalt. Er is voor deze (gewezen) deelnemer dan geen pensioen meer. Deelnemers kunnen in zo’n situatie daarna alleen nog over hun resterende diensttijd pensioen opbouwen. Voor gewezen deelnemers betekent dit geen ouderdoms- of partnerpensioen meer. Dit lijkt ons ongewenst.

Daar komt bij dat het opvangen van negatieve vermogens indirect door de oudere deelnemers en gepensioneerden gefinancierd wordt zonder dat daar enige vorm van compensatie tegenover staat. Deze opheffing leidt derhalve tot nadeel voor de gepensioneerden zonder compensatie.

De vierde doelstelling voor het solidariteitsbeleid kan naar onze mening beter weggelaten worden, zodat de leenrestrictie blijft bestaan.

De VPN is van oordeel dat de doelstellingen voor de initiële vulling van de solidariteitsreserve aangepast moeten worden en verzoekt de bovenstaande opmerkingen in het transitieplan te verwerken.

Hoofdstuk 8. Gemaakte afspraken voor compensatie

Onverminderd hetgeen hierna onder **Premiedemping en Compensatie** wordt opgemerkt, worden bij de tekst van dit hoofdstuk van het concept transitieplan, de volgende kanttekeningen geplaatst.

De compensatie is een kernpunt, omdat hier door de sociale partners vermogen van het fonds dat bestemd is voor alle deelnemers (algemeen gebruik), voor een deel (ad 4%) aangewend zal worden voor een specifieke doelgroep te weten alle actieve deelnemers. De compensatie zou naar het oordeel van de sociale partners kostenneutraal zijn voor werkgevers en werknemers (dit laatste is niet geheel juist, zie hierna), maar niet voor gepensioneerden en gewezen deelnemers.

Waarom zou de compensatie niet volledig afkomstig kunnen zijn uit enkel door de werkgevers te betalen premie, zodat het pensioenvermogen in stand blijft ten behoeve van de transitie?

Opgemerkt wordt voorts dat nergens is aangegeven welke overwegingen aan de gebruikte bandbreedtes (zie hoofdstuk 9) ten grondslag liggen, waar deze bandbreedtes op gebaseerd zijn en waarom deze bandbreedtes gewenst-zijn.

Verder geldt dat netto profijt op basis van de pensioenregelgeving niet bedoeld is om resultaten per cohort te beoordelen, maar om herverdelingseffecten tussen cohorten te bepalen. Bij netto profijt gaat het dus om de vergelijking tussen de cohorten, en niet om de beoordeling van de cohorten op zich.

Opvallend is derhalve dat de compensatie bepaald wordt op basis van netto profijt. Gebruikelijk is om te kijken naar het pensioen op de pensioendatum of gedurende de uitkeringsfase. De keuze voor netto profijt wordt niet onderbouwd.

Bij de compensatie staat vermeld dat het verschil in premie tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling hierbij buiten beschouwing wordt gelaten. De compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek is echter juist voor het verschil in premie bedoeld.

Opvallend is voorts dat uit de grafiek (Figuur 3) blijkt dat ook de 20-jarigen van nu een compensatie nodig zouden hebben. Betekent dit dat de nieuwe regeling dus ook voor alle toekomstige deelnemers slechter is? Als alle deelnemers compensatie nodig hebben, dan is de conclusie per definitie dat de nieuwe regeling slechter is dan de oude. Dit is in strijd met de stelling in het concept transitieplan dat de nieuwe regeling beter is dan de oude.

Gesteld wordt voorts dat financiering uit het pensioenvermogen kostenneutraal is voor werkgevers en werknemers. Voor werkgevers is dat correct. Voor de werknemers is dat niet juist, omdat hierdoor ook voor hen minder reserves te verdelen zijn. Voor werknemers zou het alleen kostenneutraal zijn als de werkgever de compensatie zou betalen. Het budget voor compensatie is voldoende om het verschil in netto profijt terug te brengen tot - 1,6%. Deze keuze wordt verder niet onderbouwd.

De VPN is van oordeel dat het concept transitieplan op de bovengenoemde punten tekort schiet en dat het op die punten aangepast moet worden.

Hoofdstuk 9. Effecten van de wijziging van de pensioenregeling (transitie-effecten)

Bij de bandbreedtes wordt gesteld dat de ondergrens in het slecht weerscenario niet lager mag zijn dan 65%. Er wordt niet aangegeven ten opzichte waarvan die 65% wordt bepaald. De Haalbaarheidstoets, die wij helaas niet hebben mogen ontvangen, zou hier mogelijk helderheid kunnen bieden,.

Opvallend is dat uit de mediane vergelijking blijkt dat jongere deelnemers er het meest op vooruit gaan, terwijl zij ook nog compensatie krijgen.

In dit hoofdstuk zijn wel bandbreedtes gespecificeerd voor deelnemers, maar niet voor gepensioneerden of slapers. Ook voor deze groepen dienen bandbreedtes opgenomen en getoetst te worden.

Voor gepensioneerden staat de verwachte uitkering in alle scenario's op 100%. Dit is niet alleen ongeloofwaardig, maar ook opvallend, omdat eerder gesteld werd dat gepensioneerden er op vooruit zouden gaan. Indien de

uitkeringen van de gepensioneerden nominaal op exact 100 % blijven, betekent dit gezien de inflatie een enorme terugloop van de koopkracht van de gepensioneerden. Dit is onaanvaardbaar, te meer nu de gepensioneerden over de periode van 2003 tot heden door beperkte indexatie, kortingen en inflatie reeds een enorm koopkrachtverlies hebben moeten slikken. (zie bijlage 2).

Kunnen de sociale partners bovendien verklaren hoe het mogelijk is dat de pensioenverwachting voor de gepensioneerden in alle scenario's 100% is, terwijl het netto profijt afhankelijk van de leeftijd verschillende uitkomsten geeft?

Zorgwekkend is ook de opmerking dat door een relatief lage blootstelling aan beleggingsrisico de verwachte pensioenuitkeringen van gepensioneerden in alle scenario's nagenoeg hetzelfde zijn. Dit is niet in lijn met de doelstelling voor de gepensioneerden die behoefte hebben aan **koopkrachtbehoud** en in de huidige pensioenregeling ook door middel van een expliciete doelstelling een **koopkrachtambitie** hebben. Dat de uitkomst ook in een goed weerscenario 100% is, lijkt ongeloofwaardig.

Ook bij een dekkingsgraad van 106% zijn de uitkomsten voor de gepensioneerden identiek aan die bij een dekkingsgraad van 110%. Ook dit lijkt bijzonder onwaarschijnlijk. Mogelijk zijn hier de juiste percentages voor de gepensioneerden nog niet ingevuld?

De conclusie bij netto profijt is dat de uitkomsten binnen de bandbreedtes vallen. Nergens is echter aangegeven welke overwegingen aan deze bandbreedtes ten grondslag liggen, waar deze bandbreedtes op gebaseerd zijn en waarom deze bandbreedtes acceptabel zijn.

Bij de Conclusie staat vermeld dat de uitkomsten ook voor de pensioengerechtigden voldoen aan de gestelde grenzen.

Wat zijn die grenzen die voor de gepensioneerden zijn gesteld?

De VPN is van oordeel dat het hoofdstuk over transitie-effecten op de bovengenoemde punten tekort schiet en verwacht een aanpassing op deze punten.

Hoofdstuk 10 Schokken tijdens de transitieperiode

Uit de voorgelegde berekeningen komt naar voren dat een dekkingsgraad van 106% in plaats van 110% of een 1% hogere rente geen invloed heeft op de vergelijking van de uitkomsten van het verwachte pensioen voor de gepensioneerden. *In alle gevallen is de uitkomst 100%.*

Dit roept wederom de vraag op of de uitkomsten wel correct zijn.

De VPN verwacht ofwel een herzien transitieplan met de juiste verhoudingsgetallen voor de gepensioneerden ofwel de expliciete bevestiging door sociale partners dat de bedragen correct zijn vastgesteld met de toezegging dat er een nieuw concept transitieplan aan de VPN zal worden voorgelegd voor de uitoefening van het hoorrecht indien later blijkt dat deze getallen niet correct zijn.

Daarnaast ziet de VPN graag nog de uitkomsten van de berekeningen bij de laagste dekkingsgraad waarbij sociale partners nog willen invaren, oftewel een dekkingsgraad van 102%.

Hoofdstuk 11. Verantwoording evenwichtigheid transitie-afspraken

De sociale partners hebben om vast te stellen dat er sprake is van een evenwichtige transitie kennelijk als kwalitatieve doelstelling vastgesteld dat dalingen van ingegane pensioenen *zoveel als mogelijk* worden voorkomen.

Deze doelstelling gaat er aan voorbij dat de huidige pensioenregeling niet alleen een indexatieambitie heeft, maar ook een beleid waarin inhaalindexatie een *expliciete doelstelling* is.

Bij de kwantitatieve doelstellingen wordt de conclusie getrokken dat de verwachte pensioenuitkeringen in de Wtp gelijk zijn aan die in het FTK.

Ook hier twijfelt de VPN aan de juistheid van deze conclusie en derhalve verzoeken wij om een onderbouwing van deze stelling.

Een volgend opvallend punt is dat, waar eerder (zie pagina 18) gesteld werd dat er geen maximum aan de bandbreedte wordt gesteld, er in dit hoofdstuk wel een maximum wordt gesteld aan de pensioenuitkering in het goed weer scenario. Dit is ook opvallend omdat het merendeel van de eerder berekende uitkomsten over dit maximum heen gaat. Het concept transitieplan voldoet hiermee niet aan de eigen normen van de sociale partners.

Voor het netto profijt stellen de sociale partners voor de beoordeling van de evenwichtigheid een bandbreedte vast van -5% en +5%. Dit betekent dat voor gewezen deelnemers onder de 50 jaar de transitie niet als evenwichtig kan worden beoordeeld. Dit speelt dus niet alleen bij 30 jarige gewezen deelnemers (netto profijt -17,7%) met een klein pensioentje, maar ook bij de bijna 50-jarige gewezen deelnemers, die bijna 30 jaar pensioen bij het pensioenfonds kunnen hebben opgebouwd

De VPN is van oordeel dat de verantwoording op de bovenstaande punten onvoldoende is uitgewerkt en verzoekt om correctie van het concept transitieplan, zodat wij het hoorrecht op een verantwoorde wijze kunnen uitoefenen.

Hoofdstuk 12.Communicatie

In de tekst is niet aangegeven wanneer het door de werkgevers in het Notariaat vastgestelde transitieplan wordt beschikbaar gesteld aan de deelnemers en gepensioneerden. Wij vertrouwen er op dat dit binnen een week na het vaststellen van het definitieve transitieplan gebeurt.

Slotopmerkingen

Compleetheid van het concept transitieplan

1. De berekeningen in het concept transitieplan zijn gebaseerd op de inrichting van de nieuwe regeling (beleidskader Wtp) en een aantal

veronderstellingen of grondslagen. In bijlage 2 is een gedeelte van het beleidskader en een gedeelte van de grondslagen genoemd.

Het meest opvallende, ontbrekende gegeven is de beschikbare premie in de nieuwe regeling. Het gaat dus om de premie die gebruikt is voor het maken van de berekeningen van het concept transitieplan. In alle ons bekende transitieplannen wordt wel melding gemaakt van deze premie.

2. Verder ontbreken bij het beleggingsbeleid de leeftijden vanaf wanneer de exposure naar aandelen begint te dalen en de leeftijden vanaf wanneer de exposure 32% is. Ook de begin- en eindpunten voor de renteafdekking ontbreken.

3. Bij de solidariteitsreserve wordt niet vermeld hoe een overschot verdeeld wordt.

4. Bij de veronderstellingen wordt niet vermeld met welke carrièrestijging bij de premieberekening rekening wordt gehouden.

5. Eind augustus 2023 heeft de VPN een Position Paper (d.d. 18 augustus 2023) aan de sociale partners gezonden. In die notitie heeft de VPN een aantal wensen met betrekking tot het transitieplan geformuleerd. Het belangrijkste aandachtspunt daarin was de wens dat bij de transitie rekening gehouden zou worden met de schade die de toepassing van **premiedemping** aan het door de SPN beheerde pensioenvermogen heeft toegebracht en het spiegelbeeld daarvan: **het voordeel dat alle (actieve) deelnemers, werkgevers en werknemers, door die premiekorting hebben genoten.**

Een tweede belangrijk aandachtspunt in dat document, was de **compensatie** voor de deelnemers die op het moment van transitie 40 jaar of ouder zijn.

In het concept transitieplan wordt aan geen van beide onderwerpen ook maar één woord gewijd, vandaar dat wij deze wezenlijke elementen voor een evenwichtige transitie bij deze nogmaals naar voren brengen.

a. Premiedemping

Sinds 2014 heeft premiedemping plaatsgehad, eerst bij de individuele fusiepartners SNPF en SBMN en na de fusie bij de SPN.

Evident is dat deze premiedemping tot een oplopend tekort op de premieinkomsten van de SPN heeft geleid. Zoals toenmalig minister Koolmees in 2019 naar aanleiding van vragen in de Eerste Kamer opmerkte:

“De balans raakt verstoord als premies langdurig ver onder de kostprijs van nieuwe pensioenopbouw liggen.....een dergelijke situatie staat op gespannen voet met de eis van een evenwichtige afweging van belangen”.

Omdat alle deelnemers, zowel werkgevers als werknemers, door de premiedemping voordeel hebben genoten, is er reden dit tekort in aanmerking te nemen. Het is een voordeel dat de gepensioneerden, nagelaten betrekkingen en slapers niet is toegefallen. Hiervan zijn uit te zonderen zij die tussen 2014 en de transitiedatum pensioengerechtigd werden/worden; zij hebben dat voordeel gedeeltelijk genoten.

De VPN is van oordeel dat de genoten voordelen verrekend dienen te worden op overeenkomstige wijze als geschiedt bij de afwikkeling van een nalatenschap waar van een inbrengverplichting sprake is. De totale door de premiedemping ontstane schade wordt dan fictief bij het te verdelen vermogen geteld en na verdeling wordt het voordeel dat iedere individuele deelnemer genoot, in mindering gebracht op zijn individuele ‘pensioenpotje’. Bij de werkgevers wordt dan bovendien verrekend de premie die zij voor hun werknemers hadden dienen te voldoen (ten minste 50% van de voor iedere werknemer verschuldigde premie).

Doordat door de wijziging van het pensioenstelsel na de transitie geen uitmiddeling van de premiedekkingsgraad tot 100% over de periode vanaf 2014 tot aan de transitie meer zal kunnen plaatsvinden, zal - als verrekening uitblijft - sprake zijn van een element in de transitie die de evenwichtigheid ernstig negatief beïnvloedt.

b. Compensatie (in aanvulling op onze opmerkingen in Hoofdstuk 8)

Bij de invoering van de Wtp is afgesproken dat deelnemers ouder dan 40 jaar gecompenseerd moeten worden voor het negatieve gevolg voor hen van de afschaffing van de doorsneepremiesystematiek. Zie art. 150f Pensioenwet. Dit probleem voor de 40+ deelnemers ontstaat pas op het moment van de transitie, geen dag eerder. Dit is een probleem van de actieve deelnemers onderling. Gepensioneerden, nagelaten betrekkingen en slapers hebben met dit probleem niets van doen. De opbouw van hun pensioenaanspraken is voltooid.

In het concept transitieplan staat het voornemen om bij de transitie een compensatie-reserve te vormen volledig ten laste van het aanwezige vermogen van de SPN (zie pagina 13 laatste alinea).

Het vermogen van het pensioenfonds is, zoals hiervoor meermaals gezegd, in economische zin eigendom van de deelnemers, de gepensioneerden, nagelaten betrekkingen en slapers.

Volgens het laatste jaarverslag van de SPN staat ongeveer 54% van het vermogen van het pensioenfonds tegenover de pensioenverplichtingen jegens de gepensioneerden, nagelaten betrekkingen en slapers. Dus 54% van het vermogen behoort hen in economische zin toe.

Door de compensatie te financieren uit het vermogen van het pensioenfonds, betalen zij ruim de helft van de compensatie terwijl het voordeel enkel toekomt aan actieve deelnemers!

Een steekhoudend argument waarom de gepensioneerden, slapers en nagelaten betrekkingen moeten ‘meebetalen’ aan de compensatie valt niet te bedenken.

In art. 150f lid 1 sub c Pensioenwet wordt als voorwaarde voor de compensatie alleen genoemd dat de compensatie is gefinancierd op het moment dat de compensatie onvoorwaardelijk wordt toegekend; dat is dus volgens het voorliggende concept op het moment van transitie.

Er staat echter nergens dat dit uit het vermogen van het pensioenfonds moet geschieden.

Wanneer afgesproken wordt dat vanaf de transitie een door de werkgevers te betalen premieopslag in rekening wordt gebracht voor de financiering, dan is toch ook voldaan aan de genoemde wettelijke eis?

Op deze wijze wordt die compensatie geregeld immers tussen de actieve deelnemers onderling.

Bij uitvoering van de in het concept transitieplan beschreven financiering van de compensatie wordt willens en wetens een deel van het vermogen van de

SPN, dat in economische eigendom toebehoort aan de gepensioneerden, nagelaten betrekkingen en slapers, aan hen ontnomen.

Partijen die een overeenkomst sluiten waarmee bewust de belangen van derden worden geschaad, plegen een **onrechtmatige daad**.

In 1997 werd door de SNPF het doorsnee-premiesysteem vervangen door een leeftijdsafhankelijke premie. De notarissen en kandidaat-notarissen die destijds 40 jaar of ouder waren, werden toen geconfronteerd met een aanzienlijke premiestijging. Zij hadden bovendien in de aanvang van hun notariële loopbaan niet alleen een doorsnee premie betaald die hoger was dan benodigd voor de door hen opgebouwde pensioenrechten, maar die premie was verhoogd met een opslag voor financieren van de zogenaamde backservice. Voor hen is het heel wrang nu te constateren dat de huidige 40+deelnemers een compensatie gaan ontvangen, die in 1997 niet heeft plaatsgevonden.

De door de sociale partners voorgenomen aanpak van de compensatie vergroot de onevenwichtigheid van het concept transitieplan. De hiervoor genoemde onevenwichtigheid inzake de premiedemping cumuleert met de onevenwichtigheid van de compensatie 40+. Nergens blijkt dat de gepensioneerden, nagelaten betrekkingen en slapers daartegenover enig voordeel wordt toegekend.

De VPN is van voorlopig oordeel dat het concept transitieplan zonder deze punten niet compleet en volstrekt onvoldoende onderbouwd is. Dit staat los van de vraag wie verantwoordelijk is voor de vaststelling van het beleggingsbeleid en de toedeling van de overrendementen. De vraag is of hier met realistische uitgangspunten is gewerkt en wie deze heeft vastgesteld.

De VPN verzoekt de sociale partners om deze punten in het transitieplan op te nemen.

C. Oproep aan de sociale partners

De sociale partners dienen bij het vaststellen van het transitieplan rekening te houden met de belangen van de gepensioneerden, te meer nu:

- de gepensioneerden voor een belangrijk deel (40% en samen met slapers zelfs ongeveer 54%) economisch gerechtigd zijn tot het pensioenvermogen,
- de gepensioneerden zelf niet direct bij de voorbereiding, het overleg en de vaststelling van het transitieplan betrokken zijn, en
- het risico bij de uitvoering van de nieuwe pensioenwet wel wordt overgeheveld naar de deelnemers en gepensioneerden.

De bevoegdheid tot vaststelling van het transitieplan ligt formeel immers volgens de huidige regelgeving bij werkgevers en werknemers in het notariaat. Mede om die reden heeft de wetgever aan belangenverenigingen van gepensioneerden die aan zekere voorwaarden voldoen een hoorrecht toegekend. De VPN voldoet aan deze voorwaarden. De sociale partners hebben zich tot nu toe bij dit proces niet van hun beste kant laten zien naar de gepensioneerden toe. De door de VPN gewenste toelichtingen, zowel schriftelijk als mondeling, zijn tot nu toe door de sociale partners niet verstrekt aan de VPN. Wij pleiten ervoor dat wij alsnog op de wenselijke en ook door de wetgever beoogde wijze tot een dialoog komen over de inhoud van het transitieplan en daarmee de evenwichtigheid van de transitie zelf. Tot onze tevredenheid zijn wij inmiddels de afgelopen maanden wel weer met de SPN in gesprek gekomen. De sociale partners, die bovendien allen ook zelf in het notariaat werkzaam zijn, dienen zich naar onze mening echter ook te houden aan het wettelijke en morele kompas hoe je omgaat met vermogen dat is opgebouwd door een van de belangrijkste stakeholders bij de pensioentransitie. Hierboven hebben wij onze aan- en opmerkingen ten aanzien van het ontwerp transitieplan gegeven. Wij verzoeken met u deze dialoog aan te gaan alvorens tot vaststelling van een transitieplan wordt overgegaan, Als de SPN bij een dergelijke dialoog behulpzaam zou willen zijn, stellen wij dat op prijs.

Getekend te Rockanje/Nijmegen, 28 november 2024.

Em. Prof. Mr. Drs. D.F.M.M.Zaman, vz

Mr. J.J.M. ten Berge, secr.

Bijlage 1

Voorstel voor het Proces en tijdslijnen wettelijk hoorrecht VPN inzake ontwerp transitieplan

Introductie op basis van de MvT bij de nieuwe Pensioenwet (36 067-3,p. 81-86)

“Aan de verenigingen van pensioengerechtigden of gewezen deelnemers die zich hebben gemeld bij de sociale partners wordt een overzicht verstrekt van de beweegredenen voor het besluit tot invaren, dan wel af te wijken van het standaard invaarpad, en van de gevolgen die het besluit naar verwachting voor de deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden zal hebben. De verenigingen kunnen van deze informatie kennisnemen en een oordeel geven.”

“Het oordeel over het transitieplan wordt op een zodanig tijdstip gevraagd dat het van invloed kan zijn op de inhoud van het transitieplan en de daarin verantwoorde keuzes. Een eventueel oordeel van een vereniging van pensioengerechtigden of gewezen deelnemers is niet bindend, maar geeft sociale partners, werkgever of beroepspensioenvereniging wel de mogelijkheid om bij de belangenafweging de ingebrachte standpunten van deze verenigingen te beoordelen en te wegen bij het finaliseren van het transitieplan. De functie van het hoorrecht is aldus tweeledig: enerzijds dient het als informatievoorziening richting belanghebbenden in een vroeg stadium van de transitie en anderzijds als informatievoorziening richting sociale partners zodat de standpunten van alle belanghebbenden kunnen worden meegenomen bij de vaststelling van het transitieplan.”

Voorstel voor het proces en samenhangende tijdslijnen:

1. **Startpunt:** Sociale partners bieden de VPN het concept-transitieplan aan inclusief een begeleidende brief, met daarin het procesvoorstel, onder bijvoeging van de Uitvoeringsovereenkomst, de Haalbaarheidstoets zoals die naar DNB is verzonden en het Risico Preferentie Onderzoek.
2. **Een week na de aanbieding:** Technische mondelinge toelichting aan VPN en haar adviseur bij het transitieplan door de sociale partners en haar adviseur. Nav deze toelichting kunnen er door de VPN vragen worden gesteld.
3. **Eerste schriftelijke reactie:** VPN geeft een **eerste** schriftelijke reactie aan sociale partners binnen **drie weken** na ontvangst van het ontwerp-transitieplan.
4. **Gesprek sociale partners met VPN naar aanleiding van eerste schriftelijke reactie binnen twee weken na de eerste schriftelijke reactie:** onderwerpen toelichten en eventuele onduidelijkheden wegnemen.

5. **VPN formuleert haar eigen oordeel over het transitieplan** na afstemming met haar leden.
6. **VPN geeft formele reactie op het transitieplan** aan sociale partners binnen zeven weken na ontvangst ontwerp-transitieplan .
7. **Gesprek sociale partners met VPN** naar aanleiding van formele reactie: toelichting waarom wel of niet eventuele voorstellen worden overgenomen binnen acht weken na ontvangst ontwerp-transitieplan
8. **Sociale partners stellen transitieplan formeel vast**, inclusief beschrijving op welke wijze de inbreng van VPN is meegewogen en de motivering daarvoor.

De einduitkomst van het VPN oordeel kan zijn dat zij

- (1) in kan stemmen, of
- (2) bij een of meer punten een voorbehoud maakt dan wel een gemotiveerd wijzigingsvoorstel doet, of
- (3) het oneens is met het voorliggende concept transitieplan.

In alle gevallen zullen de toezichthouders AFM en DNB hierover worden geïnformeerd.

Bijlage 2

Overzicht van indexaties en kortingen

jaar	SBMN		SNPF	
	indexatie	korting	indexatie	korting
2003			0%	
2004			0%	
2005			0%	
2006			0%	
2007			0,80%	
2008	0%		0%	
2009	<u>0%</u>		0%	
2010	0%		0%	
2011		0,21%		1,97%
2013	0%		0%	
2014		3,20%		5,80%
2015	0%		0%	
2016	0%		0%	
2017	2,51%		0%	
	SPN			
2018	0%			
2019	0%			
2020	0%			
2021	0%			
2023	8,10%			
2024	5,33%			

De pensioenen hadden sinds begin 2003 met ruim 60% geïndexeerd moeten worden om volledige koopkracht te behouden.